

Institutul Român de Tracologie în 1992

Institutul Român de Tracologie a pășit în anul 1992 sub egida Departamentului Știință al Ministerului Învățământului și Științei și l-a încheiat, după 1 noiembrie, în cadrul Direcției Cercetare-Doctorate a Ministerului Învățământului.

În istoria sa, Institutul a mai parcurs o etapă importantă: primul an de autoadministrare ca efect al atribuirii personalității juridice. Finanțat integral de la bugetul de stat, ștutul de funcții s-a îmbogățit atât numeric (ajungând la 33 posturi, din care 25 pentru cercetare, 8 auxiliare cercetării) cât și calitativ (1 post CP I, 4 CP II, 6 CP III, 8 cercetători științifici, 6 asistenți cercetare) sau tematic (14 arheologi, 7 lingviști, 2 etnoarheologi, 1 etnolog, 1 istoric, 2 biologi — antropolog și arheozcolog —, 1 arheomuzicolog, 1 arheometrist).

Tendința de echilibrare interdisciplinară s-a desfășurat în paralel cu distribuirea unor posturi sau jumătăți de norme în cumul la filialele Transilvaniei de Nord, Moldovei și zonei pontice cărora li s-a întărit vizibil forța organizatorică și de cercetare. Dacă în anii '80 noțiunea de Institut de Tracologie era susținută mai ales de colaboratori externi și doar în mică măsură de cercetători proprii, prin dezvoltarea parcursă în 1992, nucleul salariat al Institutului a devenit suficient de numeric, valoric și organizat (având consiliu de administrație și consiliu științific proprii) pentru a fi, prin el însuși, un Institut de cercetare propriu-zis, interdisciplinar, ancorat în preocupările științifice ale universităților, muzeelor, institutelor Academiei și în viața științifică internațională. Consolidarea nucleului a întărit și forma asociativă a Institutului, în cadrul căreia se înscriu aproape 200 colaboratori de specialități diferite, din România și Basarabia, care au avut posibilitatea să se întrunească, în ședință plenară, la Drobeta-Turnu Severin (18 septembrie), cu ocazia celui de al XIV-lea simpozion național de tracologie. Prilejul a fost folosit și pentru reunirea Consiliului științific lărgit, un fel de „parlament” al celor cu preocupări în domeniul tracologiei, cuprinzând 25 membri (directorul onorific, directorul adinterim onorific, directorul institutului, președinții și secretarii filialelor, coordonatorii secțiilor și sectoarelor).

Prin sistemul de doctorate, Institutul a contribuit atât la perfecționarea pregătirii cadrelor proprii (șase la număr) cât și a altora (18) provenite de la alte instituții, în special muzee. În cursul anului au fost promovate 7 examene și s-au întocmit și admis alte 14 referate. În acest fel, 15 dintre doctoranzii institutului au ajuns în situația de elaborare a tezelor, unele putând fi susținute în cursul anului următor. Alți cinci dintre tinerii cercetători ai institutului nostru au fost admiși la doctorat în cadrul universităților din Iași și Cluj-Napoca.

Pe linia pregătirii se înscriu și bursele de studiu și documentare în străinătate: Marius Alexianu (filolog, filiala Iași), Florin Medeleş și Petru Rogoza (arheologi, filiala Timișoara) câte două luni în Albania; Mircea Munteanu (arheolog, filiala Constanța) trei săptămâni în Mongolia; Suțana Avram (etnolog, filiala Sibiu) zece luni în SUA.

Cercetările arheologice de teren au fost mai reduse; pregătirile pentru cel de al XIV-lea simpozion național de tracologie au absorbit atât energiile cât și o bună parte din fonduri. În acest ultim scop, Peștera Hoților de la Băile Herculane a fost amenajată pentru vizitare, timp îndelungat, prin implicarea membrilor filialei pentru Banat, permanența fiind asigurată de Petru Rogoza. Săpături arheologice normale, de durată, s-au desfășurat la Divici (resp. Marian Gumă), Ocnița (resp. D. Perciu), Sighișcară-Wietenberg (Ion Andrișoiu și Aurel Rustoiu), Carei și Berea-Ciumești (resp. Ioan Némethi).

Pe plan intern, remarcabilă a fost colaborarea cu multe muzee ale țării, în prim plan situându-se aceea cu Muzeul Callatis din Mangalia, cu Muzeul județean Caraș-Severin, cu Muzeul „Porților de Fier” din Drobeta-Turnu Severin și Muzeul de istorie și arheologie din Constanța. Urmările au fost deosebite și vor fi menționate mai jos. Sunt de subliniat relațiile, constant constructive, cu institutele de arheologie sau științe socio-umane ale Academiei de la Iași, Craiova, Sibiu și cu universitățile din Iași, Alba Iulia, Constanța.

În anul 1992 s-au consolidat și diversificat relațiile cu arheologii și etnologii din Basarabia. Ei au fost prezenți în paginile și comitetele de redacție ale revistelor editate de institut, au participat la reuniunile pe care le-am organizat, au solicitat și primit fie sprijinul nostru material, fie bune oficii pe lângă persoane și instituții din țară sau străinătate.

Un număr mare de cercetători ai Institutului Român de Tracologie a participat la sesiunea anuală de rapoarte arheologice desfășurată la Iași, precum și la colocvii sau simpozioane la Constanța, Cluj, Bacău.

Relațiile internaționale ale institutului, căruia i s-a recunoscut locul cuvenit în cercetarea istoriei străvechi și vechi a Europei de sud-est, au înregistrat un salt spectaculos. Un preț deosebit am pus, în primul rând, pe conlucrarea cu colegii bulgari, pe care am dorit-o amplă și statornică. Începutul l-am făcut în cadrul întrunirii de lucru de la Mangalia (29—31 mai), gazda noastră fiind Muzeul Callatis. Acolo, delegația bulgară (formată din prof. M. Tačeva, Dr. D. Gergova, dr. P. Delev) i s-a alăturat cea română (constituită din conducerea institutului, președinții filialelor, coordonatorii secțiilor), aceea a Basarabiei (dr. V. Dergacev, prof. I. T. Niculiță, V. Cojocar) și prof. H. Hauptmann — directorul Institutului de pre- și protoistorie al Universității din Heidelberg — în căutarea căilor și mijloacelor realizării mai bunelor contacte între cei care au preocupări tracologice în sud-estul Europei și vestul Anatoliei. S-a hotărât constituirea, cu sediul la Mangalia, a „Comisiei consultative internaționale pentru promovarea studiilor indo-europene și trace”, partea bulgară propunând și editarea unui „Bulletin de thracologie”.

Perspectivile relațiilor cu Albania, în domeniul arheologiei, lingvisticii și etnologiei, sunt deosebit de promițătoare în urma acordurilor de colaborare, a schimburilor de bursieri și a participării unei întregi delegații albaneze la lucrările simpozionului de la Băile Herculane.

Simpozionul național de tracologie, al XIV-lea la număr, ale cărui lucrări s-au desfășurat între 14—19 septembrie la Băile Herculane, atât prin tematica abordată („Relații traco-illiro-helladice”), cât și prin diversitatea referatelor, a numărului participanților, a permis abordarea unui spectru larg de probleme și contacte ale membrilor secțiilor și sectoarelor institutului cu stadiul cercetărilor din numeroasele țări participante: Albania, Austria, Bulgaria, Germania, Grecia, Danemarca, R. Moldova, Rusia, Serbia, SUA, Tadjikistan, Ucraina. Unele delegații au fost suficient de numeroase (Albania 5, Bulgaria 15, Germania 8, Grecia 3, Rusia 12, Serbia 5, Ucraina 6) pentru a realiza, cu fiecare în parte, ședințe de lucru la care s-au evocat posibilitățile de continuitate în colaborare. Cuprinderea relațiilor de colaborare într-o rețea europeană este țelul nostru, stimulat și de Directoratul pentru știință, cercetare și dezvoltare al Comunității Europene care a acordat institutului două burse de câte trei luni pentru 1993.

Despre participarea românească, respectiv a Institutului Român de Tracologie, la Congresul VI de tracologie de la Palma de Mallorca, la simpoziunile de la Verona și Liège se publică dări de seamă separate întocmite de prof. M. Petrescu Dâmbovița, Cristian Schuster și Saviana Diamandi.

Activitatea editorială a Institutului este, de asemenea, remarcabilă. În 1992 a apărut nr. XII al revistei Thraco-Dacica, cu autori români și străini; vol. 9 al Simposiului Thracologica — cu referate și rezumate ale simpozionului de la Băile Herculane (250 pagini); vol. II al Bibliothecii Thracologica, cuprinzând lucrarea monografică redactată de I. Andrițoiu despre „Civilizația tracilor din sud-vestul Transilvaniei în epoca bronzului” (164 pagini + 76 planșe); volumul „Beiträge zur Problematik der schnurverzierten Keramik Südosteuropas”, în colecția Comisiei balcanologice, la Mainz, redactat de Petre Roman, Ann Dod-Oprîțescu, János Pál. Tot în 1992 a fost predat la tipar vol. XIII al revistei Thraco-Dacica, apărut la începutul anului 1993 și vol. I al lucrării „Codex Caioni” — îngrijit de Saviana Diamandi.

Petre Roman

Activitatea filialei Iași în anul 1992

- A. Teme de cercetare ale colaboratorilor din schema institutului de tracologie.
  1. — Cercetarea paleozoologică a materialelor faunistice din așezările de la Ostrovul Corbului (Cultura Coțofeni) și Botoșani — Groapa lui Ichim (sec. II—III), de către S. Haimovici și C. Tarcan.
  - S-a participat la săpăturile arheologice de la Mitoc și Siret (așezare Hallstattiană) și la Simpozionul Național de tracologie de la Herculane.
  2. Cercetări etnoarheologice. Fiind primul an în care s-a abordat această temă, cercetătoarea R. Alaiba, s-a documentat în probleme de metode, obiect, legi, principii. A prezentat comunicarea: „Reminiscențe de rîi și ritual funerar preistoric în folclorul Moldovei Meridionale” (Cluj 13—14 nov. 1992); „Tehnici și ornamentare prin pictură a ceramicii preistorice, pe baza coloranților naturali” (R. Alaiba, Herculane).
  3. Cercetări paleolingvistice. S-au prezentat două comunicări la Simpozionul de la Herculane: *Les premières dictionnaires roumains et l'élément autochtone du vocabulaire du daco-roumains „Anonymus Caransebesiensis”* (S. Dumistrăcel); *Onomastica românească în perspectiva paleo- și panbalcanică: discuții și principii de abordare.* (A. Poruciuc).
    - S-a organizat, la radio Iași, masa rotundă cu tema: *Linguistica la cel de al XIV-lea Simpozion național de tracologie*, 5. oct. 1992 (M. Petrescu-Dâmbovița, S. Dumistrăcel, A. Poruciuc)
    - S-au elaborat propuneri pentru: *Bibliografia românească de tracologie* (S. Dumistrăcel); fișe pentru *Buletinul informativ al Institutului de tracologie român și bulgar.*
    - A apărut studiul: *Observații asupra filonului paleobalcanic din antroponomia românească*, în *Traco-Dacica XIII — 1992* (A. Poruciuc).
    - La tema *Relații între lingvistică și arheologie*, Marius Alexianu a prezentat comunicarea „*Sur la référence du mot „cătun”* (Herculane 1992); *Exploatarea surselor de apă sărată din Moldova: o abordare etnoarheologică*, (M. Alexianu, Gh. Dumitroaia, D. Monah, — *Traco-Dacica XIII*).
  4. Arheologie. Comunicarea: *Les importations grecques à Poiana-Piroboridava* (Silvia Teodor, Herculane 1992)

- Comunicări privind civilizația geto-dacică la est de Carpați la Sesiunile Științifice ale muzeelor din Bacău (110 ani de la nașterea lui Vasile Pârvan) Huși, Botoșani, Iași (Silvia Teodor).
- S-a elaborat *Repertoriul așezărilor fortificate geto-dacice* (capitol – zona est Carpatică) S. Teodor, T. Aruăut.

B. COLABORĂRI EXTERNE

- Au participat cu comunicări la al XIV-lea Simpozion de tracologie de la Herculane: M. Petrescu-Dâmbovița, Marilena Florescu, Felicia Monah, A. Lăszló, N. Ursulescu, N. Zugravu, M. Cristescu, D. Botezatu, N. Bolohan, E. Pavel (Iași), V. Căpitan (Bacău), V. Ursache (Roman), I. T. Dragomir (Galați).
- S-au efectuat săpături arheologice în așezările geto-dacice de la Răcătău, Brad, Cotnari, Bunești (V. Căpitanu, V. Ursache, M. Florescu, V. V. Bazarciuc).
- S-a organizat expoziția itinerantă *Dacii din davale de pe Siret* (Poiana, Răcătău, Brad).
- S-a colaborat, cu studii, la vol. XV – Arheologia Moldovei – Iași (S. Teodor, *Cercetările arheologice de la Lozna-Hlibicioc, j. Botoșani*; S. Sanie și Ș. Sanie, *Cercetările de la Barboși, IV*; V. Ursache, V. Mihăilescu-Bărliba, *Descoperirile monetare din așezarea de la Brad*).
- S-a participat la al VI-lea Congres Internațional de tracologie de la Palma de Mallorca cu comunicarea *Quelques problemes concernant les relations de civilisation de l'Europe Orientale, Centrale et Occidentale aux cours de l'âge de bronze et du Hallstatt*.
- Au mai apărut următoarele studii: *Quelques considerations concernant les rapports des Thraces de l'espace Carpatho-Danubien-Pontique avec le nord de l'Italie à la fin de l'âge du bronze et au début de Hallstatt*, Milano, 1992.
- *Observații cu privire la motivul animalier în torentica traco-geto-dacică* (S. Haimovici, Traco-Dacia XIII, 1992).
- *Caracteristicile antropologice ale scheletelor descoperite la Brădiești (j. Botoșani) aparținând culturii Noua* (Georgeta Miu – Studii și cercetări antropologice 1992).

Silvia Teodor
(Secretar științific)

Filiala Cluj-Napoca a Institutului Român de Tracologie în anul 1992

După alegerea noii conduceri a filialei (președinte Vl. Vasiliev, vicepreședinte Gh. Iazarovici și secretar E. Iaroslavski) în decembrie 1991, activitatea acesteia s-a orientat, în funcție de colaboratori și preocupările lor, spre următoarele discipline: istoria lumii traco-dace; paleometalurgie; identificarea, prospectarea și cercetarea tumulilor; cercetarea civilizației tracice în centrul și nord-vestul Transilvaniei; arheometrie; etnoarheologie; prelucrări și baze de date pe calculator. Filiala are mijloace pentru pregătirea cercetătorilor în vederea folosirii calculatorului în cercetare (clasificare, ordonare, evidențe, baze de date și cunoștințe, bibliografie), și a metodelor moderne de prospectare (magnetometrie) și interpretare (arheometrie și etnoarheologie).

Membrii filialei, în colaborare cu Muzeul de Istorie al Județului Caraș-Severin și Muzeul Regiunii Porțile de Fier au participat la organizarea unor mese rotunde și a unor excursii la șantiere arheologice, cu prilejul celui de-al XIV-lea Simpozion național de tracologie de la Băile Herculane.

La Iclod (decembrie 1991) a fost organizat de către Gh. Iazarovici, secretarul științific al nucleului institutului, în colaborare cu Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei (mai departe MNIT) și cu Muzeul din Iclod, primul Simpozion de etnoarheologie cu o masivă participare a specialiștilor de la Institut. Ia întrunirea de la Iclod s-a discutat despre fortificațiile de pământ – tip și funcționalitate.

Institutul Român de Tracologie prin secretarul științific, cu participarea membrilor filialei din Cluj (arheologi, etnografi, în colaborare cu Muzeul Etnografic al Transilvaniei și MNIT a organizat al doilea Seminar Național de Etnoarheologie de la Cluj-Ciucea, la care au participat etnoarheologi, arheologi, antropologi, informaticieni.

Între 28–29 martie, în colaborare cu MNIT, Ministerul Culturii și membrii filialei s-a organizat cel de-al „5-lea Simpozion de arheometrie” cu care ocazie au fost prezentate rezultatele cercetărilor interdisciplinare, prelucrările matematice și informatice. Au participat circa 30 de specialiști.

În luna mai a avut loc la Sinaia un simpozion internațional de informatică în cultură și știință, la care membrii filialei din Cluj (Gh. Iazarovici, Z. Maxim și L. Tarcea) au prezentat programe pentru calculator privind tipuri de baze de date, sisteme de gestionare și programe pentru clasificări și prelucrări statistice.

La săpăturile arheologice și prospectările de teren, subvenționate de Institut, au participat: A. Rusoiu și M. Rotea la Sighișoara, I. Nemeti la Carei și Ciumești.

Filiala a organizat o expediție pentru identificarea și cartarea exploatărilor și surselor de cupru sau a exploatărilor paleometalurgice din Banat, în cadrul unui proiect de arheologie montană. Au fost organizate expediții pe Bârzava, în zona minieră Ocna de Fier – Dognecea, în colaborare cu Muzeul Județean din Reșița;

Săpături arheologice au mai fost efectuate la: Iclod (așezare neolitică fortificată, cimitir neolitic și morminte aparținând culturii Noua); Gura Baciului (așezare neolitică cu ceramică pictată, cercetare realizată în cadrul unui program mai larg de colaborare balcanică; Tureni – Tumulul Mare și – Chei, cu subvenționarea MNIT dar și cercetări de teren, finanțate și de institut.

În colaborare cu Muzeul Banatului s-au efectuat cercetări la sistemul de fortificație de la Parța - Tell 1.

S-au făcut, de asemenea, cercetări de suprafață în bazinul hidrografic Valea Hășdatelor în vederea înregistrării și prospectării tumulilor din Munții Petrindului și de pe ambele maluri ale Văii Hășdate, din amonte de Cheile Turzii.

Pentru studiul paleofaunei de la Gura Baciului, Livada și Iclod membrii filialei au colaborat cu Muzeul din Reșița, iar pentru materialele osteologice de la Iclod și Gura Baciului, cu antropologii de a București și Iași.

În vederea identificării unor surse de materii prime și studiul ambientului comunităților preistorice am colaborat cu specialiști de la Facultatea de Construcții din Timișoara (I. Boboș pentru surse de silix, obsidian și cupru, membru al Filialei Banat); cu Centrul de Cercetări Biologice (T. Piciu pentru studiul ambientului și depunerilor pedologice); cu catedra de Fizică nucleară a Universității din București (pentru analize de obiecte proiect 1991, rezultatele au apărut în 1992 în ActaMP – și surse de cupru la tipar în ActaMP, 1993).

Unii membrii ai filialei (Lazarovici și Maxim) au participat la Simpozionul de la Verona – Lasize din Italia – dedicat tipurilor de așezări preistorice dintre Alpi și Marea Neagră.

Gheorghe Lazarovici
(vicepreședinte filiala Cluj)

Activitatea filialei „pontice”, a Institutului Român de Tracologie în anul 1992

Activitatea filialei a urmărit într-o mare măsură obiective asemănătoare celor din anii trecuți respectiv cercetarea arheologică de teren, valorificarea acesteia prin lucrări de specialitate – după caz și de popularizare – ori realizări expoziționale diverse, precum și prin organizarea sau participarea la diferite manifestări științifice.

1. *Cercetarea arheologică* a vizat obiective cuprinse în planul de săpături aprobat de Comisia Națională de Arheologie.

Pentru *epoca eneolitică* amintim continuarea săpăturilor în tell-ul de la *Hârșova* (jud. Constanța), cu cercetări privind culturile Gumelnița și Cernavodă I, precum și în tell-ul de la *Burdușani* (jud. Ialomița), unde, în afara descoperirilor gumelnițene au fost investigate, ca și în anii trecuți, complexe aparținând epocii bronzului și civilizației geto-dace.

Pentru *epoca romană* menționăm continuarea cercetărilor de la *Grădiștea Coslogeni* (jud. Călărași), precum și apariția unor complexe de tip Coslogeni în zona necropolei getice de la *Stelnica* (jud. Călărași).

Civilizația traco-geto-dacă a fost investigată prin săpăturile întreprinse în așezarea și în necropola din secolele VII–IV î.e.n. de la *Cilic Dere* (jud. Tulcea), în dăva getică de la *Satu Nou* (jud. Constanța) și în necropola getică de la *Stelnica* (jud. Ialomița). La *Albești* (jud. Constanța) au continuat cercetările în așezarea grecoindigenă din teritoriul callatian. De asemenea, au continuat cercetările la *Argamum* (*Capul Doloșman*, jud. Tulcea) în complexe greco-elenistice și romano-bizantine.

Pentru *epoca romană* menționăm continuarea cercetărilor la *Constanța* (în peninsulă și în necropolele tomitane, cu rezultate științifice și patrimoniale deosebite), *Mangalia*, *Adamclisi* – zona extramuros, *Capidava* (sectorul de sud-vest al cetății, cu complexe romano-bizantine și termele romane), *Histria* – sectorul Domus IV și zona atelierelor ceramice de pe platoul cetății, precum și cercetările de la *Argamum*, *Murighiol*, *Telița* (jud. Tulcea).

Epoca feudală a fost investigată de către membrii filialei Constanța prin cercetările întreprinse la *Păcuiul lui Soare* (jud. Constanța), *Babadag* (jud. Tulcea), *mănăstirile Plătărești și Frunzânești*, complexe tumulare cu morminte din diferite epoci, între care unele pecenege, la *Străulești* (jud. Călărași), *Orașul de Floci*, *Bucu* și *Platonești* (jud. Ialomița).

2. *Manifestări științifice.* În luna mai, Muzeul de arheologie Callatis-Mangalia a găzduit o importantă întâlnire a Consiliului științific al Institutelor de tracologie și a filialelor acestora din România Republica Moldova, Bulgaria, ca și a altor specialiști în domeniu din Germania. Muzeele din Tulcea și Constanța au organizat alte manifestări științifice pe profil de istorie și arheologie, cu participări diferite, la care au fost abordate adesea și teme de tracologie.

Membrii filialei au participat cu comunicări la sesiunea anuală de rapoarte privind săpăturile arheologice, Iași, mai 1992, la alte manifestări de profil:

Între 29 iunie – 4 iulie a.c. Muzeul de istorie națională și arheologie Constanța și Muzeul Deltei Dunării din Tulcea au organizat în colaborare cu Institutul de arheologie al Academiei – București simpozionul internațional „Milet – Dydimă – Histria – Olbia. Începutul colonizării grecești”.

– 29–31 octombrie 1992: Sesiunea științifică anuală „Cercetări arheologice și istorice recente între Dunărea de Jos și Marea Neagră”, dedicată omagierii lui Vasile Pârvan. Organizator: Muzeul de istorie națională și arheologie Constanța.

Loc de desfășurare: Constanța

– 29–31 octombrie 1992: Simpozionul internațional „Bazinul Dunării de Jos în milenii V–III a. Chr. Interferențe culturale, evoluție socială și economică”.

Organizatori: Muzeul de istorie națională și arheologie Constanța, Muzeul Național de istorie București.

Loc de desfășurare: Constanța.

– 12–14 noiembrie 1992: Simpozionul „Cercetări arheologice la Dunărea de Jos”.

Organizator: Muzeul județean Ialomița.

Loc de desfășurare: Slobozia.

3. *Valorificarea rezultatelor științifice s-a realizat prin publicarea de către membrii filialei a unor articole în revistele centrale (SCIVA, Thraco-Dacica, Revista Muzeelor). La sfârșitul anului 1991 a apărut volumul „Pence”-10, editat de Muzeul din Tulcea, iar în mai 1992 volumul „Pontica”-23, editat de Muzeul de istorie națională și arheologie Constanța; se află în curs de tipărire volumul „Pontica”-24. Popularizarea rezultatelor cercetărilor de tracologie s-a realizat și prin articole publicate în presa centrală și locală, conferințe, emisiuni radio și TV.*

Din punct de vedere expozițional amintim organizarea, între altele, a următoarelor expoziții de profil: „Geții la Dunărea de Jos” la Muzeul din Slobozia (cu participarea muzeelor Ialomița, Constanța, Călărași și Brăila) și „Circulația monetară în Dobrogea în antichitate și în epoca medievală” la Muzeul de istorie națională și arheologie Constanța.

4. *Alte activități.* Membrii filialei din toate județele au continuat colaborarea cu specialiștii din alte țări (inclusiv pe unele șantiere arheologice), notabilă fiind mai ales asigurarea practicii arheologice pentru unii studenți și cadrele didactice ale Universității din Chișinău (Republica Moldova) pe unele șantiere din județele Tulcea și Călărași.

Mihai Irimia

Activitatea filialei pentru Banat-Timișoara în anul 1992

Filiala pentru Banat – Timișoara a Institutului Român de Tracologie, cuprinzând în raza ei de activitate județele Timiș, Caraș-Severin și Arad, a continuat în 1992 studiarea temelor de cercetare propuse încă din 1991:

– Grupul cultural Balta Sărată – epoca bronzului (Petru Rogoza)

– Prima vârstă a fierului în Banat (Marian Gumă)

– Epoca Latène în Banat (Florin Medelet)

Rezultatele acestor cercetări s-au concretizat în mai multe studii de mai mare sau mai mică întindere precum și în mai multe comunicări susținute la diverse manifestări științifice, pe plan local, național sau internațional, între care menționăm: Petru Rogoza, *Grupul cultural Balta Sărată în contextul epocii bronzului din județul Caraș-Severin*, *SympThrac*, IX, 1992, 23–25; Marian Gumă, *Prima epocă a fierului în zona de sud a Banatului (județul Caraș-Severin)*, *SympThrac*, IX, 1992, 26–37; idem, *Vestigii de civilizație dacică în zona piemontului bănățean (județul Caraș-Severin)*, *SympThrac*, IX, 1992, 38–43; Florin Medelet, *Apropos de l'exploitation et de l'utilisation des metaux precieux dans la Dacie préromaine*, *SympThrac*, IX, 1992, 226–235, precum și comunicările privind rezultatele cercetărilor arheologice, susținute la sesiunea de rapoarte de la Iași (Marian Gumă, *Cetatea dacică de la Divici*), la cea de a VIII-a întâlnire a arheologilor bănățeni de la Buziaș (Marian Gumă, *Cetatea dacică de la Divici*); Florin Medelet, *Descoperiri dacice la Remetea Mare*; Petru Rogoza, *Cercetări în peștera de la Românești*).

Ior li se adaugă comunicarea privind cercetările arheologice recente din Banat, susținută de Florin Medelet la o ședință a Institutului de arheologie din Tirana, în iunie 1992, ca și comunicările din cadrul celui de-al XIV-lea Simpozion național de tracologie cu participare internațională din septembrie 1992 de la Băile Herculane, precum și alte comunicări la varii manifestări științifice, a căror enumerare exhaustivă este superflua, menționarea lor fiind mult mai utilă atunci când vor vedea lumina tiparului.

În aceeași ordine de idei se cuvine evidențiată munca de documentare și elaborare a lucrărilor de doctorat efectuată de domnia Marian Gumă, Petru Rogoza și Florin Medelet, ca și cea privind situația cercetării arheologice în NV Balcanilor, efectuată de domnia Petru Rogoza și Florin Medelet.

Membrii filialei au efectuat cercetări arheologice în cetatea dacică de la Divici, pe malul Dunării (Marian Gumă). Șantierele arheologice de la Peciu Nou, Remetea Mare și Cugir, care intrau în responsabilitatea domnului Florin Medelet, au fost amânate datorită stagiului de documentare din Albania din mai – iulie 1992 (efectuat împreună cu domnul Petru Rogoza), precum și datorită multiplelor probleme organizatorice de care a răspuns președintele filialei împreună cu toți membrii acesteia în ca-

drul pregătirii și desfășurării celui de-al XIV-lea Simpozion național de tracologie de la Băile Herculane. Din aceleași motive, cercetările de pe șantierul arheologic Ticvaniu Mare (responsabil Petru Rogoza) au fost amânate și înlocuite cu activitatea de pregătire pentru prezentare publică a săpăturilor mai vechi din Peștera Hoșilor de la Băile Herculane (responsabil Petru Rogoza).

Filiala pentru Banat a Institutului Român de Tracologie a organizat, în colaborare cu muzeele bănățene și cu Asociația Muzeografilor din Banat, la Buziaș, în 5–6 martie 1992, cea de-a VIII-a întâlnire a arheologilor bănățeni care, ca de obicei, a prilejuit prezentarea rezultatelor cercetărilor arheologice efectuate în Banat în anul 1991 și la care au participat arheologi din muzeele din Arad, Caransebeș, Lugoj, Reșița și Timișoara, precum și colegi de la Sibiu, Cluj și Deva.

Un moment important din activitatea filialei în 1992, ca de altfel a întregului Institut, l-a constituit organizarea și desfășurarea celui de-al XIV-lea Simpozion național de tracologie de la Băile Herculane din luna septembrie. Se cuvine a fi menționată buna colaborare realizată cu Muzeul județean de istorie din Reșița și cu Inspectoratul pentru cultură al județului, cu Asociația Muzeografilor din Banat și cu celelalte muzee din Banat.

Programul de cercetări interdisciplinare al filialei a continuat pe coordonatele stabilite încă din anul precedent, privind paleozoologia (Georgeta El Susi — Reșița), antropologie (dr. Marius Munteanu — Timișoara) și microtoponimie bănățeană (Rodica Suflețel și Vioreca Goicu — Timișoara).

În 1992 doi dintre membrii filialei (domnii Petru Rogoza și Florin Medeț) au beneficiat de o bursă de studii de 2 luni (13 mai — 15 iulie) în Albania, care le-a prilejuit cunoașterea principalelor obiective arheologice din această țară balcanică, atât de greu accesibilă până de curând (muzeele din Tirana, Korça, Saranda, Butrint, Dürres, Skoder, Kruja, stațiunile arheologice preistorice din SE Albaniei, de pe litoralul vestic și din NV țării, marile cetăți Apollonia și Dirrhachium), ca și o intensivă documentare în biblioteca Institutului de arheologie din Tirana. Se cuvin menționate bunele raporturi stabilite cu o seamă din colegii albanezi (dr. Nuritan Ćeka, directorul Institutului; dr. Namik Bodinaku, directorul adjunct al Institutului; dr. Bep Jubani; dr. Petre Ihera — Korça, și mulți alții). Aceste legături s-au concretizat prin elaborarea unui protocol de colaborare pe termen lung între Institutul de arheologie din Tirana și Institutul Român de Tracologie, care ulterior a fost avizat și aprobat și de conducerile ministerelor din cele două țări și al cărui prim rezultat a fost prezența la Băile Herculane, în cadrul Simpozionului național de tracologie, a unei delegații de arheologi albanezi (Zhaneta Andrea, Nuritan Ćeka, Namik Bodinaku și Bep Jubani).

Ținem să mai amintim și inițierea și desfășurarea periodică — deși încă fără date precise — la Timișoara, în cadrul filialei, a colocviilor libere de arheologie cu participarea colegilor din Timișoara și Banat, dar și din alte zone, ca și a unora dintre studenții facultății de istorie timișorene, ultimii fiind, cu sprijinul financiar al Asociației Muzeografilor din Banat și al Institutului Român de Tracologie, prezenți și la manifestările științifice de la Buziaș și Băile Herculane și participând și la lucrările de cercetare arheologică organizate pe șantierele din Banat.

În încheiere, se cuvine menționată participarea activă a domnilor Valentin Cedică și Adrian Mișcovici din cadrul filialei la totalitatea activităților acesteia, atât cele organizatorice (Valentin Cedică) cât și cele de pregătire a materialului grafic necesar lucrărilor științifice, inclusiv a marelui profil al săpăturilor din Peștera Hoșilor (Adrian Mișcovici).

Florin Medeț
(președintele filialei)

Filiala Sibiu a Institutului Român de Tracologie în anul 1992

Activitatea filialei Sibiu a Institutului Român de Tracologie a urmărit ca obiective principale cercetarea arheologică de teren și cercetarea etnologică, valorificarea acesteia prin lucrări de specialitate, precum și prin organizarea sau participarea la diferite manifestări științifice.

1. Cercetarea arheologică și etnologică

a) Continuarea săpăturilor arheologice în așezarea de la Sighișoara, dealul Wietenberg (cu straturi de cultură din epocile bronzului și dacică), începută în anul 1991. Colectivul de cercetare este format din I. Andrițoiu și A. Rustoiu de la filiala Cluj-Napoca a Institutului Român de Tracologie.

b) Pentru aprofundarea temei din domeniul etnologiei „Tradiție și contemporaneitate în civilizația pastorală din Mărginimea Sibiului” etnologul Sultana Avram a întreprins cercetări de teren în satele din Mărginimea Sibiului, precum și cercetări de arhivă.

În cadrul programului de cercetări interdisciplinare, filiala Sibiu a Institutului Român de Tracologie a inițiat colaborări de cercetare în domeniul antropologiei cu dr. Marius Munteanu de la Institutul de Medicină și Farmacie Timișoara, precum și cu Alexandra Comșa de la Institutul Român de Tracologie. Acest program de cercetare interdisciplinară se va amplifica în anii următori, incluzând și alte domenii ca paleozoologia, paleopedologia etc. pentru zona de sud a Transilvaniei.

2. Teme de cercelare

a) Finalizarea temei privind repertoriul descoperirilor culturii Noua în Transilvania. Acesta a fost inclus în lucrarea „Considerații privind cultura Noua în Transilvania”, elaborată în colaborare cu V. Vasiliev de la Institutul arheologic din Cluj-Napoca.

b) Definitivarea textului lucrării „Civilizația tracilor din sud-vestul Transilvaniei în epoca bronzului (I. Andrișoiu).

c) În cadrul temei „Rit și ritual funerar în epoca bronzului în spațiul intracarpatic” a fost finalizat capitolul privind „Ritul și ritualul funerar în cadrul culturii Wietenberg” (I. Andrișoiu).

3. Manifestări științifice

În anul 1992 membrii filialei Sibiu au participat la numeroase manifestări științifice cu caracter zonal sau național: sesiunile muzeelor din Caransebeș, Deza și Alba Iulia; sesiunea de rapoarte arheologice (Iași, mai 1992; I. Andrișoiu); simpozionul național de tracologie (Băile Herculane, septembrie 1992; I. Andrișoiu); colocviul de etnoarheologie (Cluj-Napoca, decembrie 1992; I. Andrișoiu).

4. Publicații

a) „Considerații privind cultura Noua în Transilvania” (I. Andrișoiu, V. Vasiliev) în anulul muzeului din Călărași („Cultură și civilizație la Dunărea de Jos”).

b) „Civilizația tracilor din sud-vestul Transilvaniei în epoca bronzului” (I. Andrișoiu), tipărită în 1992 cu prilejul Simpozionului de tracologie în seria Bibliotheca Thracologica II (165 p. text, note, catalog, rezumat în limba germană + 76 planșe, planuri, tabele).

5. Documentare

Etnologul Sultana Avram a efectuat un stagiu de documentare de 10 luni (august 1992 – mai 1993) în S.U.A. pe baza unei burse Fulbricht.

I. Andrișoiu

Reuniuni interne și internaționale

1. Al XIV-lea Simpozion de Tracologie, Băile Herculane, Drobeta Turnu-Severin, Septembrie 1992

Înscriindu-se în rândul activităților devenite deja tradiționale pentru Institutul Român de Tracologie și a colaboratorilor săi muzeele (în cazul de față cele din Reșița și Dr. Turnu-Severin), în perioada 14–19 septembrie 1992 a avut loc cel de-al XIV-lea Simpozion Național de Tracologie (cu largă participare internațională), cu tema: „Relații traco-illiro-helladice”, ale cărui lucrări s-au desfășurat la Băile Herculane și apoi la Drobeta Turnu-Severin. Bucurându-se de interesul deosebit al specialiștilor din țară și străinătate, în domeniile: arheologie, etnoarheologie, istorie, antropologie, etnologie, folclor, muzicologie, lingvistică, numărul de participanți la această acțiune s-a apropiat de cifra 200, depășind prin amploarea sa toate celelalte ediții ale simpozionului de tracologie. Referitor la invitații din străinătate, aceștia au reprezentat următoarele țări: Albania, Austria, Bulgaria, Danemarca, Germania, Grecia, Rep. Moldova, Rusia, Serbia, S.U.A., Ungaria, Ucraina și Tadjikistan.

În organizarea acestei acțiuni s-a avut în vedere necesitatea efectuării unui schimb intens de informații între specialiști din domenii diferite astfel încât, în final, să se ajungă la conturarea unei imagini aprofundate asupra problemelor supuse dezbaterii. După o zi de acomodare, pe data de 15 septembrie a avut loc deschiderea festivă a lucrărilor simpozionului: salutul organizatorilor și al oficialităților județene, sesiunea plenară, în care s-au prezentat unele comunicări susținute de specialiști reputați (Ion Barnea, Alexander Häusler, Kiril Jordanov, Margarita Tatčeva, Rastko Vasić, Ellen Hickmann, Neritan Ceka) care, aparținând fiecare unui domeniu aparte, să reflecte totuși interdisciplinaritatea ce caracterizează cercetările din domeniul tracologiei, cele de investigație proprie activității Institutului Român de Tracologie.

În vederea stabilirii tematicii celor 6 secții, s-au elaborat subiecte variate ce au permis abordarea problematicii din perspective deosebite. În cadrul acestor secții, în mod intenționat, au fost puși alături arheologi, etnoarheologi și istorici cu antropologi, sau lingviști cu etnologi și muzicologi. S-a constatat că în acest mod au putut fi lămurite unele controverse sau completate o serie de informații lacunare. Temele abordate în timpul discuțiilor au fost:

1. Cronologie. Relații interetnice (președinți: D. Berciu, I. Niculiță, K. Jordanov; moderatori: P. Roman, T. Arnăutu, C. Schuster);

2. Manifestări culturale, așezări, fortificații (președinți: E. Christmann, R. Vasić, V. Vasiliev, M. Cristescu; moderatori: C. Schuster, P. Rogoza, Al. Comșa);